

MEDIACJA

W dniu 1 listopada 2015 r. w Republice Chorwacji weszła w życie nowa ustawa o rodzinie [Obiteljski zakon; Narodne Novine (Dziennik Urzędowy) nr 103 /15]. Składa się ona z 10 odrębnych części, z których siódma reguluje obszar obowiązkowych konsultacji rodzinnych i mediacji rodzinnej.

Obowiązkowe konsultacje rodzinne są sposobem wsparcia członków rodziny w wypracowaniu porozumienia co do stosunków rodzinnych, przy zachowaniu szczególnej dbałości o ochronę stosunków rodzinnych, w których stroną jest dziecko, oraz z uwzględnieniem skutków prawnych braku porozumienia i wszczęcia postępowania sądowego, w toku którego zapada decyzja dotycząca praw osobistych dziecka. Obowiązkowe konsultacje rodzinne przeprowadza specjalistyczny zespół ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na stałe lub tymczasowe miejsce zamieszkania dziecka lub ostatnie miejsce wspólnego (stałego lub tymczasowego) zamieszkania małżonków lub partnerów w związku pozamałżeńskim. Obowiązkowych konsultacji rodzinnych nie można przeprowadzać – zgodnie z ustawą o rodzinie – przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego i zabezpieczającego. Członkowie rodziny uczestniczą w obowiązkowych konsultacjach rodzinnych osobiście i bez pełnomocnika.

Obowiązkowe konsultacje rodzinne przeprowadza się: 1) przed wszczęciem postępowania rozwodowego między małżonkami, którzy posiadają wspólne małoletnie dziecko, oraz 2) przed wszczęciem innego postępowania sądowego dotyczącego wykonywania władzy rodzicielskiej i kontaktów osobistych z dzieckiem. Obowiązkowe konsultacje rodzinne przed wszczęciem postępowania rozwodowego nie są przeprowadzane w przypadku małżonka lub obojga małżonków, którzy: 1) są ubezwłasnowolnieni, jeżeli nie są w stanie zrozumieć znaczenia i skutków postępowania nawet przy pomocy specjalisty, 2) są niezdolni do zdrowego osądu lub 3) ich stałe lub tymczasowe miejsce zamieszkania jest nieznanne.

Obowiązkowe konsultacje rodzinne przeprowadzane są na wniosek jednej ze stron, który składa się na piśmie lub zgłasza ustnie do protokołu w ośrodku pomocy społecznej. Po otrzymaniu wniosku o obowiązkowe konsultacje rodzinne ośrodek pomocy społecznej ma obowiązek wyznaczyć termin spotkania i wezwać na nie strony. W drodze odstępstwa, jeżeli ośrodek pomocy społecznej stwierdzi, że w danych okolicznościach wspólne spotkanie nie byłoby pomocne lub jeżeli z uzasadnionych przyczyn wnosi o to jedna ze stron lub obie strony, ośrodek organizuje i przeprowadza odrębne spotkania.

Mediacja rodzinna jest procesem, w którym członkowie rodziny uczestniczą dobrowolnie. Na zasadzie odstępstwa pierwsze spotkanie w toku mediacji rodzinnej przed wszczęciem postępowania rozwodowego jest obowiązkowe.

Mediacja rodzinna jest procesem, w którym strony próbują osiągnąć porozumienie w sporze rodzinnym przy pomocy co najmniej jednego mediatora rodzinnego. Mediator rodzinny jest osobą bezstronną i specjalnie przeszkoloną, która figuruje w rejestrze mediatorów rodzinnych. Głównym celem mediacji rodzinnej jest opracowanie planu wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej i innych ustaleń dotyczących dziecka. Poza osiągnięciem tego celu w ramach mediacji rodzinnej strony mogą również uzgodnić wszystkie inne sporne kwestie majątkowo i niemajątkowe.

Mediacji rodzinnej nie przeprowadza się 1) w przypadkach, w których specjalistyczny zespół ośrodka pomocy społecznej lub mediator rodzinny stwierdzi, że udział małżonków w mediacji rodzinnej na równych zasadach jest niemożliwy ze względu na przemoc domową, 2) jeżeli jedno lub oboje małżonkowie są ubezwłasnowolnieni i nie są w stanie zrozumieć znaczenia i skutków prawnych procesu nawet przy pomocy specjalisty, 3) jeżeli jedno lub oboje małżonkowie nie są zdolni do zdrowego osądu lub 4) jeżeli tymczasowe lub stałe miejsce zamieszkania małżonka jest nieznanne.

Mediacja rodzinna może być przeprowadzana niezależnie od postępowania sądowego, przed jego wszczęciem, w jego toku lub po jego zakończeniu. Zgodnie z ustawą o rodzinie mediacji rodzinnej nie przeprowadza się przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego i zabezpieczającego. W drodze odstępstwa podczas wykonywania orzeczenia dotyczącego kontaktów osobistych z dzieckiem sąd może zaproponować stronom, aby wzięły udział w mediacji rodzinnej. W ten sposób po przesłuchaniu stron i uwzględnieniu okoliczności sprawy sąd może odroczyć wykonanie orzeczenia o trzydzieści dni i zarządzić rozmowę specjalisty z dzieckiem lub zaproponować stronom udział w mediacji rodzinnej w celu polubownego rozstrzygnięcia sporu; w razie konieczności sąd może bardziej szczegółowo określić sposób realizacji kontaktów osobistych, wydając specjalne postanowienie podczas rozmowy ze specjalistą lub w toku mediacji rodzinnej. Sąd nie wyda jednak takiego postanowienia, jeżeli mediacja rodzinna zakończy się niepowodzeniem lub konieczne będzie podjęcie natychmiastowych działań.

Mediator rodzinny i inne osoby uczestniczące w procesie mediacji rodzinnej mają obowiązek ochrony informacji i danych poufnych, z którymi zapoznają się w procesie mediacji rodzinnej i które dotyczą osób trzecich, chyba że należy przekazać informacje: 1) do celów wypracowania lub wykonania porozumienia lub 2) w celu ochrony dziecka, którego dobro jest zagrożone, lub wyeliminowania zagrożenia poważnego naruszenia integralności psychicznej i cielesnej określonej osoby. Mediator rodzinny ma obowiązek poinformować strony o zakresie stosowania zasady poufności.

Jeżeli chodzi o porozumienie wypracowywane w drodze mediacji rodzinnej, ustawa o rodzinie przewiduje, że plan wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej lub inne ustalenia wypracowane w mediacji rodzinnej muszą być sporządzone na piśmie i podpisane przez wszystkie strony oraz że uzyskają one moc równoważną tytułowi wykonawczemu, jeżeli sąd zatwierdzi je w postępowaniu nieprocesowym na wniosek stron.

Jeżeli strony nie osiągną porozumienia co do planu wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej lub innej spornej kwestii z zakresu stosunków rodzinnych, mediator rodzinny wskaże w sprawozdaniu dotyczącym zawieszenia mediacji rodzinnej, czy obie strony brały w niej aktywny udział. Sprawozdanie dotyczące zawieszenia mediacji rodzinnej doręcza się uczestnikom tego procesu. Mediator rodzinny przekaże sprawozdanie dotyczące zawieszenia mediacji rodzinnej do sądu, który zawiesił postępowanie na potrzeby przeprowadzenia postępowania mediacyjnego.

Jeżeli w postępowaniu sądowym strony zaproponują wspólnie rozwiązanie sporu za pomocą mediacji rodzinnej, sąd może zawiesić postępowanie i wyznaczyć trzymiesięczny termin, w którym strony mogą podjąć próbę rozstrzygnięcia sporu. W przypadku gdy – w postępowaniu sądowym – sąd stwierdzi, że istnieje możliwość polubownego rozstrzygnięcia sporu dotyczącego stosunków rodzinnych może również zaproponować stronom udział w mediacji rodzinnej. Jeżeli strony zgodzą się na mediację rodzinną, sąd zawiesza postępowanie i wyznacza trzymiesięczny termin, w którym strony mogą podjąć próby rozstrzygnięcia sporu w toku mediacji rodzinnej. Jeżeli w ciągu trzymiesięcznego terminu ustalonego przez sąd na potrzeby mediacji rodzinnej strony nie rozstrzygną sporu lub jeżeli strony zaproponują wznowienie postępowania sądowego przed upływem tego terminu, sąd wznowia postępowanie. Przed podjęciem decyzji o zawieszeniu postępowania sąd ma obowiązek ocenić, czy zawieszenie jest właściwe ze względu na konieczność podjęcia natychmiastowych czynności w sprawach, w których ma orzec na temat praw i dobra dziecka.

W mediacji rodzinnej mediator rodzinny ma obowiązek poinformowania uczestników o konieczności dbania o dobro dziecka; mediator w mediacji rodzinnej może pozwolić dzieciom na wyrażenie ich opinii za zgodą rodziców.

Mediator rodzinny, który przeprowadza mediację rodzinną, nie może uczestniczyć w opracowywaniu opinii biegłego lub ocen rodziny ani nie może w żaden inny sposób uczestniczyć w postępowaniu sądowym, w którym sąd rozstrzyga spór między stronami uczestniczącymi w mediacji rodzinnej, z wyjątkiem przypadków przewidzianych przez prawo.

Jeżeli mediację rodzinną przeprowadzają mediatorzy rodzinni zatrudnieni przez ośrodek pomocy społecznej, strony nie ponoszą kosztów mediacji. Jeżeli mediację rodzinną przeprowadzają mediatorzy rodzinni spoza ośrodka pomocy społecznej, strony ponoszą koszt usług mediacyjnych.

Przepisy regulujące kwestie mediacji stosuje się w mediacji rodzinnej odpowiednio.

Aby uzyskać dodatkowe informacje, należy zapoznać się z następującymi dokumentami:

- ustawa o rodzinie (Dziennik Urzędowy nr 103/15);
- regulamin mediacji rodzinnej (Pravilnik o obiteljskoj medijaciji; Dziennik Urzędowy nr 106/14);
- ustawa o mediacji (Zakon o mirenju; Dziennik Urzędowy nr 18/11).

Ostatnia aktualizacja: 20/11/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

W związku z wystąpieniem Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej państwa członkowskie aktualizują obecnie niektóre strony portalu zawierające treści krajowe. Jeżeli dana strona zawiera treści, które nie zostały jeszcze dostosowane w związku z wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa, jest to niezamierzone i zostanie wkrótce skorygowane.